

Дмитро Чижевський, особистість і творчість

Збірник матеріалів міжнародної конференції організованої
Слов'янською бібліотекою при Національній бібліотеці Чеської
Республіки, Інститутом філософії АН ЧР, Слов'янським інститутом
АН ЧР і Інститутом чеської літератури АН ЧР,
13 - 15 червня 2002 р. в Празі

Прага 2004

Вступ

„Вважаю, що культурні відносини між народами є важливішими, ніж політичні, й, незважаючи на те, як до мене буде ставитись світ, турботі про них хочу присвятити всі свої сили.“

Представляємо широкій громадськості збірник матеріалів міжнародної наукової конференції, присвяченої професорові Дмитру Чижевському - великому українцю, велетню духа, одному з найвизначніших представників славістики ХХ століття. Ми хотіли б, щоб його доробок дістався на передній план інтересів не тільки науковців, але й широкої громадськості як у Чехії, так і в світі.

З ініціативою відзначити 25- річчя смерті проф. Д. Чижевського в 2002 р. виступила Слов'янська бібліотека при Національній бібліотеці Чеської Республіки. Співорганізаторами конференції були три інститути Академії Наук Чеської Республіки, зокрема, Слов'янський інститут, Інститут філософії, та Інститут чеської літератури.

Празькою конференцією ми прагнули хоча б якоюсь мірою віддячитись проф. Чижевському за велику роботу, яку він виконав для чеського та інших слов'янських народів, за повагу та розуміння чеської культури, за його знахідки і дослідницькі студії (наприклад про Я.А. Коменського, чеське бароко, К.Г. Маху, участь у збірнику В. Матезіуса „Що дали наші землі Європі та людству“, студії про Чаадаєва для чеського видання Й. Вашіци), за його співпрацю з чеськими вченими і в тяжкі часи.

На конференції, яка мала неочікуво широкий відгук, зійшлися вчені з усього світу. В ній взяли участь учні Д. Чижевського і представники молодшої генерації, на конференції зустрілись шанувальники, прихильники і критики Д. Чижевського.

Позитивним явищем є те, що ім'я Дмитра Чижевського знову стало в центрі уваги і що спеціалісти різних галузей, в яких Чижевський працював, після тривалої перерви знову дістали змогу зустрітись, дебатовати і спільно намітити головні завдання, які потрібно розв'язувати дослідникам творчості Д. Чижевського.

Матеріали конференції надзвичайно різноманітні, серед них є несподівані й справді виняткові дослідження. Друкуємо всі виступи,

які були виголошені, також і ті, що на конференції не прозвучали, але були надіслані вченими, які з важливих причин не змогли взяти участь у конференції (проф. Г. Роте, проф. Л. Мюллер, д-р Н. С. Надьярных). Як додаток публікуємо також другий виступ др. В. Янцена, який, на нашу думку, заслуговує великої уваги.

Українські тексти відрізняються між собою у правописі і морфології: Україна і українська діаспора дотримуються різних норм.

Obsah - Summary - Зміст

Úvod - Introduction - Вступ.....	5-9
Zahájení konference - Opening of the conference - Відкриття конференції.....	10
Autoři příspěvků - Authors of papers - Автори рефератів.....	14
<i>Jiří Beneš</i>	
„Čyževskýs Hallenser Funde: Werk des Comenius oder nazistische Fälschung?“ Ein Verdacht gegen das Comenianische Hauptwerk „Allgemeine Beratung über die Verbesserung der menschlichen Dinge“.....	16
<i>George G. Grabowicz</i>	
Dmytro Čyževs'kyj: Literary History and the Question of Identity.....	23
<i>Oksana Ivasjuk / Оксана Івасюк</i>	
Пізнання життя народу у філософії Людовіта Штура.....	42
<i>Wladimir Janzen / Владимир Янцен</i>	
Спасти, сохранить и усвоить! О судьбе книжных собраний и архивов Д. Чижевского в Германии.....	46
<i>Blanka Jeřábková / Бланка Єржабкова</i>	
Дмитро Чижевський та його внесок у світову коменіологію.....	73
<i>Harm Klueting</i>	
Der Beitrag Dmitrij Tschizewskijs zur Pietismusforschung.....	82
<i>Natalija Kolesnyčenko-Bratun' / Наталія Колесниченко-Братунь</i>	
Д. Чижевський - дослідник українських друків в Галле.....	96
<i>Werner Korthaase / Вернер Кортхаазе</i>	
Дмитрий Чижевский и Родина его выбора Германия.....	101

<i>Myroslav Labun'ka / Мирослав Лабунька</i> Деякі анекдоти з життя і творчості Дмитра Чижевського	129
<i>15 Renate Lachmann</i> Bemerkungen zu Comenius' Orbis pictus	139
<i>Marija Magidová / Марія Магидова</i> Д. И. Чижевский - участник пражского Семинария по изучению Достоевского.....	149
<i>Jurij Makar / Юрій Макар</i> Українські вчені за рубежом - доля і наукова діяльність	163
<i>Jiří Marvan / Иржи Марван</i> Чижевский как ученый и человек (из записок постороннего наблюдателя)	174
<i>Ladislav Matejka</i> Dmytro Cyževs'kyj: Between East and West	177
<i>Ihor Mel'nyčenko / Ігор Мельниченко</i> Карел Гинек Маха й український романтизм у наукових поглядах Д. І. Чижевського	183
<i>Alena Morávková / Алена Моравкова</i> Д. Чижевський : Українська барокова драма і театр.....	191
<i>Ludolf Müller</i> Erinnerungen an Dmitrij Tschizewskij (Die Vorlesung wurde nicht an der Konferenz vorgetragen)	197
<i>Halyna Myronova</i> Українська культура як елемент європейської цілості в інтерпретації Дмитра Чижевського	213
<i>Nina Stepanovna Nad'jarnych / Нина Степановна Надъярных</i> Дискурс контекста Д. Чижевського. Цивилизационные аспекты (Доклад не был зачитан на конференции)	227

<i>Mychajlo K. Najenko / Михайло К. Наєнко</i> Дмитро Чижевський і Київський університет.....	245
<i>Ol'ha Palamarčuk / Ольга Паламарчук</i> Лінгвістичний аспект в аналізі художніх текстів у науковій методології Д. Чижевського	252
<i>Ivo Pospíšil / Иво Постпишил</i> Несколько замечаний о концепции русской литературы в книге Дмитрия Чижевского „Russische Geistesgeschichte des 19. Jahrhunderts“ (1964 - 1967).....	257
<i>Angela Richter</i> D. Tschizewskij und seine Hallesche Privatbibliothek - Erfahrungen anlässlich eines Projekts	266
<i>Hans Rothe</i> Emigration als barocke Lebensform. Ein Versuch (Die Vorlesung wurde nicht an der Konferenz vorgetragen)	274
<i>Jaroslav Rozumnyj / Ярослав Розумний</i> Дмитро Чижевський і східнослов'янське середньовіччя	289
<i>Leonid Rudnytzky und Ulrich Schweier</i> Дмитро Чижевський - український вчений європейського формату	306
<i>Dmitry Shlapentokh</i> Whether Russia belongs to the West in the wiew of Dmytro Cizevskij.....	320
<i>Věra Schifferová</i> Philosophische Aspekte der Comeniologie D. Tschizewskijs	339
<i>Milan Sobotka</i> D. Tschizewskij und der slavische Hegelianismus	351

Vladimír Svatoň

Две ранних статьи Дмитрия Чижевского по этике как начало
его подхода к Достоевскому.....355

Nicolas Szafowal / Микола Шафовал

Німецька філософія і слов'янський світ у творах Дмитра
Чижевського.....366

Darijana Teteryna - Blochyn / Даріяна Тетерина - Блохин

Погляди Д. Чижевського на філософію Г. Сковороди372

Marija A. Vasil'jeva / Марія А. Васильєва

Д. Чижевский в „Социалистическом вестнике“395

Oleksandra Zaruc'ka / Олександра Заруцька

До проблеми порівняльної методології у науковій лабораторії
Дмитра Чижевського.....406

Bohdan Zilynskyj / Богдан Зілінський

Лісти Дмитра Чижевського з 1925 - 1945 рр.
у празьких архівах (Попередній огляд проблематики).....413

Závěrečné slovo Vladimíra Svatoně

Concluding speech by Vladimír Svatoň

Заключительное слово Владимира Сватоня.....423

Přílohy - Appendices - Додатки - Приложения - Beilagen.....427

Příloha I - Appendix I - Додаток I - Приложение I

Письмо Д. Чижевского Томасу Манну с комментарием
Владимира Янцена.....428

Příloha II - Appendix II - Додаток II

*D. Čiževskij: P. N. Čaadajev. Úvodní studie k Čaadajevovým
„Filosofickým listům“, Praha 1947*.....444

Příloha III - Appendix III - Додаток III - Beilage III

Ilustrace k příspěvku R. Lachmannové
(Orbis pictus J. A. Komenského)477

Dmytro Čyževskij, osobnost a dílo

Sborník příspěvků z mezinárodní konference pořádané Slovanskou knihovnou při Národní knihovně ČR, Slovanským ústavem AV ČR, Filozofickým ústavem AV ČR a Ústavem pro českou literaturu AV ČR 13.–15. června 2002 v Praze

Redakce sborníku: Z. Rachůnková, F. Sokolová a R. Šišková (SIÚ AV ČR)

Návrh obálky: Alena Křesalová

Předlohy pro tisk zhotoveny na DTP pracovišti NK ČR

Vytisklo Polygrafické středisko NK ČR

Praha 2004

Vydání první

Distribuce: Národní knihovna ČR – Centrální depozitář Hostivař
oddělení prodeje a expedice
Sodomkova 2/1146
102 00 Praha 10
tel.: 281 013 230

You can order or buy this book in the Loan Service Department of the Slavonic Library.

The address:

Slovanská knihovna při Národní knihovně v Praze
(Slavonic Library at the National Library)
110 01 Praha 1
Klementinum 190
Czech Republic
e-mail: sluzby.sk@nkp.cz